

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА ОРГАНІЧНОГО КОЗИНОГО МОЛОКА У ФЕРМЕРСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Л. В. Пірова, к. с.-г. н.,
І. О. Ластовська, к. с.-г. н.,
Л. Т. Косіор, к. с.-г. н.,
О. О. Борщ, к. с.-г. н.
Білоцерківський НАУ

Одним із резервів поповнення продовольчих ресурсів, в тому числі з логотипом «органік», може стати належний розвиток галузі

козівництва, яка характеризується різноманітністю одержуваної продукції, лікувальними і дієтичними властивостями молока, високою конкурентоспроможністю за рахунок ефективного використання кормів, гарних відтворювальних якостей та доброю акліматизацією тварин [1].

В Україні налічується близько 582,1 тис. кіз, в основному молочного й комбінованого напрямку продуктивності, з яких 574,2 тис. гол. зосереджено у господарствах населення, де тримають від 1 до 50 голів. Близько 10 великих козиних ферм сьогодні функціонують на території України. Найбільш відомі серед них – “Тетяна 2011” Згурівський район (дійних кіз – 900 гол.); “Лукачівка-Еко” Богуславського району (дійне стадо – 200 кіз); “Шеврет” (дійне стадо 800 гол.); “Бабині кози” (дійне стадо 150 гол.); “Добра ферма” (поголів’я дійних кіз 300); “Золота коза” (250 дійних кіз) та інші [2, 5].

Козине молоко має високі харчові та дієтичні властивості. Під час доїння воно характеризується низькою бактеріальною забрудненістю (від 16 до 40 тис./мл). Під час зберігання молока неохолодженим впродовж 7 годин його бактеріальна забрудненість не перевищує 125–312 тис./мл. Бактеріальна забрудненість охолодженого молока не перевищує 83 тис./мл та до 20 год зберігаються якісні і технологічні показники молока [3].

Органічну продукцію отримують відповідно до стандартів органічного землеробства, що передбачає заборону на використання синтетичних добрив, пестицидів, гербіцидів, інших штучних речовин і ГМО, стимулювання росту і кількості продукції при виробництві кормів.

Для отримання органічного молока, кіз на фермах утримують у сучасних приміщеннях. Кози споживають тільки органічні корми, вироблені на фермі, мають сезонний доступ до пасовищ (травень – листопад). Вся продукція виготовляється згідно з міжнародними нормами.

При виробництві органічного молока у козівництві забороняється використання гормонів росту, лактації, генно-модифікованих кормів і синтетичних добавок у корми. Забороняється утримувати тварин в негуманних умовах. Козенята мінімум 4 місяці повинні пити материнське молоко, а не замінники молока з генно-модифікованої сої.

Основними аспектами виробництва якісного молока є належне очищення доїльного обладнання, дотримання правильної процедури доїння та здорова молочна залоза кози. Механізоване доїння – найкращий спосіб отримати молоко з високими гігієнічними показниками [4].

Найбільш перспективними у виробництві органічної продукції на сьогодні є фермерські господарства та невеликі приватні аграрні підприємства. Оскільки на великих тваринницьких комплексах з інтенсивними технологіями вирощування і за мінімальних затрат кормів максимально залучаються стимулятори росту, і тварини позбавлені можливості споживати повноцінні природні корми. Натомість козина ферма не потребує складних технологій. Найбільш економічно вигідним є утримання тварин на глибокій підстилці із застосуванням механізованого гноєвидалення. Висока біологічна цінність козиної продукції забезпечується за рахунок стійлово-пасовищної системи утримання [5].

Мета досліджень – аналіз технології виробництва органічного козиного молока у племінному господарстві з розведення кіз зааненської породи ПП «Бабині кози» Тетіївського району Київської області.

На фермі утримують 250 голів з них 150 голів дійного стада кіз зааненської породи. Лактація у маток цієї породи триває 10–11 місяців, молочна продуктивність становить 700–800 кг за лактацію. Кращі тварини в найбільш продуктивний вік (2–4 роки) при застосуванні належних умов годівлі і утримання дають 1200 кг молока за лактацію. Середній добовий удій становить 4 кг, з масовою часткою жиру в молоці $3,8 \pm 0,05$ %, білка – $3,3 \pm 0,05$ %.

Система утримання кіз на фермі – стійлово-пасовищна. В стійловий період застосовують безприв'язне утримання маток в приміщенні, на глибокій підстилці. Добова норма підстилки на стійловий період становить 0,3 кг на одну матку. Завдяки біотермічним процесам, виділяється тепло. Очищення приміщення від гною проводять декілька разів на рік. Стільки ж разів обрізають копита і виконують обов'язкові ветеринарні обробки.

Годують дійних кіз з урахуванням їх потреб у енергії і поживних речовинах, які зумовлені живою масою, статтю, віком, фізіологічним станом та продуктивністю. До раціону маток у стійловий період вводять сіно люцерни та суданки, гіллячковий корм і комбікорм. Роздають корми два рази на день. В період між годівлею та доїнням у сприятливу погоду тварин випускають на кормо-вигульний майданчик. Влітку маток випасають на культурних пасовищах.

Напувають кіз з автонапувалок. Оскільки, дійним козам необхідний вільний доступ до чистої води. Досліджено, що нестача води обмежує біосинтез молока, це скорочує тривалість виділення молока і може бути причиною запалення вимені.

Доють кіз на доїльній установці на 12 місць. Доїльні апарати зібрані з заводських деталей фірми “De Laval”. Очищене молоко надходить у охолоджувач і зберігається за температури 4 °С.

На фермі є свій переробний цех, де виготовляють різні молочні продукти. Виробництво козиного молока на фермі становить в середньому 212,5 т на рік, товарність його – 82 %. Молоко реалізують у сирому вигляді згідно ДСТУ 7006:2009. Також у господарстві виготовляють нові види м'яких і твердих сирів такі як Франсуа, сирні кульки, Капрінос, Шеврет.

Таким чином, у ПП «Бабині кози» Київської області застосовують сучасну технологію виробництва козиного молока, яка дає змогу виробляти високої якості органічне молоко і якісну продукцію з нього.

Список літератури

1. Карбан Ю.В. Козине молоко – високоцінна органічна складова в системі харчування людини / Ю.В. Карбан, О.О. Васильєва // Здоров'я людини: теоретичні, практичні та методичні аспекти. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції / За загальною редакцією проф. М.В. Гриньової. – Полтава: Астроя, 2016. – 346 с.
2. Сербіна В. Козівництво – перспективна галузь тваринництва України / В. Сербіна // Тваринництво України. – 2012. – № 8. – С. 20–23.
3. Луценко М. М. Молоко козине – смачний, поживний цінний продукт / М. М. Луценко // Пропозиція. – 2005. – № 10. – С.120–121.
4. Фотіна Т. Органічне виробництво козиного молока / Т. Фотіна, І. Яценко, Н. Зажарська, Н. Зажарська // Аграрний тиждень. Україна – Режим доступу: <https://a7d.com.ua/tvarinnictvo/42356-organchne-virobnictvo-kozinogomoloka.html>
5. Васильєва О. О. Аспекти розвитку козівництва як сучасного напрямку екологічного виробництва у тваринницькій галузі / О. О. Васильєва, О. М. Бондаренко // Вісн. Дніпропетровського держ. аграрно-економ. ун -ту. Сер. Сільськогосп. екологія. – 2017. – № 3 (45). – С. 60–63.